

JORNADA

El dret a l'alimentació adequada i sostenible

16 de desembre - 9:30h - 12:30h
Centre Cívic Cotxeres de Sants

 AcordCiudadà

#JornadaAlimentació2021

1. Presentació

El present document pretén descriure el desenvolupament de la Jornada '**El dret a l'alimentació adequada i sostenible**' i recollir les principals idees i reflexions exposades. L'acte va tenir lloc el dijous 16 de desembre, de 9:30 a 12:30h, al Centre Cívic Cotxeres de Sants.

La Jornada, organitzada per la **Xarxa pel dret a una alimentació adequada (XDAA)**, tenia com a objectiu presentar l'informe "La crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona", ressaltar l'impuls de les mesures del Pla d'Actuació de l'Acord (PAAC 20-22) i mostrar, difondre i reivindicar el model de coproducció de la XDAA.

L'acte es va adreçar a les entitats de la XDAA i a les persones socialment compromeses de Barcelona, així com persones que realitzen accions de voluntariat, que participen en accions de bon veïnatge o de caràcter cívic, que cuiden de persones, que participen en moviments socials, iniciatives o serveis de caire social o que participen en projectes o xarxes comunitàries.

La Jornada va ser inaugurada per la Comissionada d'Acció Social, Sonia Fuertes Ledesma, i va estar conduïda pel Sergi Martí Moreno, cap del Departament Participació Social, de l'Ajuntament de Barcelona. L'acte va comptar amb la presentació de l'informe "La crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona" i dues taules rodones titulades "La crisi alimentària i la resposta de la ciutat de Barcelona: debat i rèpliques de l'informe" i "Reflexió sobre programes i estratègies alimentàries de futur".

2. Objectius

L'any 2017, en el marc del projecte tractor Barcelona Garantia Social de l'Acord Ciutadà, es va celebrar la Conferència "Garantir la cobertura de les necessitats essencials". És precisament a partir del projecte tractor i l'**objectiu de garantir el dret a l'alimentació** que neix la Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada. La XDAA va néixer l'any 2018 per promoure el treball en Xarxa i la coproducció entre els agents que actuen perquè qualsevol persona o família tingui garantit el seu dret a l'alimentació a la ciutat de Barcelona.

En aquest sentit, la Jornada va tenir com a objectiu presentar l'informe "La crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona", així com seguir treballant plegades en el **model d'alimentació adequada i sostenible de Barcelona**. Per últim, la Jornada també va ser l'espai en què reivindicuem des de la Xarxa l'esforç coordinat de la ciutat i el model de coproducció de la XDAA.

Els objectius de la Jornada "El dret a l'alimentació adequada i sostenible" eren:

- **Presentar l'informe "La crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona"** elaborat per les entitats de la Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada.
- **Ressaltar l'impuls de les mesures del Pla d'Actuació de l'Acord (PAAC 20-22)**. Donar centralitat a l'objectiu d'alimentació del PAAC que formi part del mapa de decisions dels actors socials.
- Mostrar l'esforç coordinat de la ciutat i difondre el **model de coproducció** de la Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada de l'Acord de la ciutat de Barcelona.
- **Reivindicar el model d'alimentació adequada i sostenible de Barcelona**, des de la lògica de Drets i fugint de respostes assistencialistes.

3. Desenvolupament de la Jornada

JORNADA
El dret a l'alimentació adequada i sostenible

acord Ciutadà
per una Barcelona Inclusiva

xDAA
Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada i Sostenible

Barcelona Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible 2021

16 de desembre, de 9:30 a 12:30h
Centre Cívic Cotxeres de Sants
(Sala d'Actes - Plaça Bonet i Muixí, 7)

9:15h Recepció de les persones assistents.

9:30h Obertura de l'acte a càrrec de **Sonia Fuertes Ledesma**, Comissionada d'Acció Social, i **Álvaro Porro González**, Comissionat d'Economia Social, Desenvolupament Local i Política Alimentària.

9:45h Presentació de l'informe "La Crisi Alimentària i la resposta de la ciutat de Barcelona" a càrrec de:

- **Núria Camps Vidal**, Directora general de Nutrició Sense Fronteres i referent d'entitat de la Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada.
- **Josep de Andres Pizarro**, voluntari del Banc dels Aliments de Barcelona, al Departament de Distribució i relació amb les entitats.

Patrici Hernández Claret, referent municipal de la Xarxa. IMSS. Aj. Barcelona

10:05h Taula 1: La crisi alimentària i la resposta de la ciutat de Barcelona: debat i rèpliques de l'informe. A càrrec de:

- **Josep Antoni Arroyo Corpas**, Direcció operativa del Projecte Alimenta. Aj. Barcelona
- **Elena Carrillo Alvarez**, Departament de Nutrició Humana i Dietètica de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna - Universitat Ramon Llull
- **Sílvia Delgado Castellón**, Desenvolupament de la xarxa territorial Creu Roja
- **Mariona Ortiz Llargués**, responsable de Pont Alimentari a Banc de Recursos.

Modera: **Mercè Darnell Viaña**, Cap del Programa de Necessitats Bàsiques de Càritas

11:00h Pausa

11:20h Taula 2: Reflexió sobre programes i estratègies alimentàries de futur. A càrrec de:

- **Raquel Díaz Ruiz**, Responsable de l'Àrea de Coneixement i Sensibilització de la Fundació Espigoladors
- **Anna de Palau Rovira**, Directora d'Acció Social Territorial i Comunitària (IMSS - Aj. Barcelona)
- **Lidón Martrat Sanfeliu**, Coordinadora Operativa Projecte Capitalitat Mundial de l'Alimentació Sostenible (Aj. Barcelona) i PEMB
- **Albert Recio Andreu**, Federació d'Associació de Veïns de Barcelona - FAVB

Modera: **Eduard Vicente Gómez**, Coordinador del Programa Alimenta. Aj. Barcelona

12:15h Cloenda a càrrec de **Sonia Fuertes Ledesma**, Comissionada d'Acció Social.

Conducció de l'acte: Sergi Martí Moreno, Cap del Departament de Participació Social, Ajuntament de Barcelona

 La Jornada d'Alimentació és un espai totalment accessible. En cas que necessiteu alguna mesura d'accessibilitat, preguem que ens ho comuniqueu amb 3 dies d'antelació al correu acordciutadaf@bcn.cat

Benvinguda

La Comissionada d'Acció Social de l'Ajuntament de Barcelona, Sonia Fuertes Ledesma, va ser l'encarregada de donar la benvinguda als assistents de la Jornada. Una Jornada dedicada a parlar sobre Barcelona y la seva situació en referència a la alimentació destacant la feina de la Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada.

La Sonia Fuertes Ledesma va reafirmar la importància de la Xarxa on es treballa amb una **visió de conjunt entre les administracions i les entitats de la ciutat** que treballen pel Dret a una Alimentació Adequada. El treball conjunt permet que la ciutat pugui continuar avançant tant en aquesta matèria com en altres xarxes de la ciutat amb el mateix model.

Presentació de l'informe

La Crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona

Després de la presentació a càrrec de la Sonia Fuertes Ledesma es va donar pas a la presentació de l'informe, que tenia l'objectiu d'explicar el model alimentari i les propostes que se'n desprenen, així com les dades que es veuen reflectides a l'informe de les diferents entitats socials. Els encarregats de fer-lo van ser:

- **Núria Camps Vidal**, Directora general de Nutrició Sense Fronteres i referent d'entitat de la Xarxa.
- **Josep de Andres Pizarro**, voluntari del Banc dels Aliments de Barcelona, al Departament de Distribució i relació amb les entitats.

Les principals idees destacades de l'informe van ser les següents:

Josep de Andres Pizarro, voluntari del Banc dels Aliments de Barcelona

La crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona

La **Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada** ha elaborat l'informe "La crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona", amb l'objectiu d'impulsar el primer objectiu del Pla d'Actuació de l'Acord Ciudadà: incrementar la cobertura alimentària d'una manera sostenible i adequada. L'informe pretén mostrar l'esforç que han fet les entitats de Barcelona i l'Ajuntament a través de projectes com l'Alimenta per fer front a la crisi alimentària, així com posar en valor el model compartit d'alimentació adequada de la ciutat.

El model de coproducció de la XDAA: dades de l'Ajuntament i les entitats socials de la ciutat

El model d'alimentació adequada i sostenible de Barcelona: basat en la lògica de Drets i centrat en la persona

La crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona

L'informe planteja 3 grans reptes pel que fa al model d'alimentació adequada i sostenible de la ciutat de Barcelona:

- 1** Transversalitat del procés
- 2** Dignificació
- 3** Model col·laboratiu

Projecte Alimenta

Aposta per un nou model d'alimentació social a Barcelona

Treball en xarxa entre l'Ajuntament, les entitats socials i el teixit empresarial alimentari de la ciutat

Col·laboració públic-social

criteris: salut, sostenibilitat, proximitat, innovació i respecte al medi ambient

Serveis Socials, Ajuntament de Barcelona

Les dades de l'any 2020 de Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona es resumeixen en les següents dades:

Àpats 2020

*+124% respecte l'any 2019
(2.965.069)*

Targetes moneder

*+264% respecte l'any 2019
(28.213)*

Adicionals

*1,85M com a fons extraordinari i 19
subvencions a entitats del Tercer Sector*

+69%

*Sumant ajudes,
Serveis Socials va
donar assistència a
111.564 persones*

XDAA

Xarxa pel Dret
a una Alimentació
Adequada
BARCELONA

acord
Ciudadà

per una
Barcelona
Inclusiva

Banc dels Aliments

Les dades de l'any 2020 de Banc dels Aliments es resumeixen en les següents dades:

Creixement de les **entitats adscrites (de 106 a 154)**
lliurant aliments a 56.700 persones en el moment crític de la pandèmia

Col·laboració amb World Central Kitchen
(217.285 àpats cuinats)

+33% respecte l'any 2019. En total, s'han recaptat
6.692.865 kg d'aliments

Les persones ateses han augmentat un **87%**
respecte a 2019. S'ha arribat a 56.761 persones

XDAA

Xarxa pel Dret
a una Alimentació
Adequada
BARCELONA

acord
Ciudadà

per una
Barcelona
Inclusiva

Creu Roja

Les dades de l'any 2020 de Creu Roja a Barcelona es resumeixen en les següents dades:

*Sol·licituds d'aliments: un **3.281%** més que l'any 2019 (en total 15.116)*

kg

*+189% de quilos d'aliments recaptats
(300.666kg)*

***Targetes moneder:** +817% més respecte de les 437 de l'any 2019*

Creu Roja

XDAA

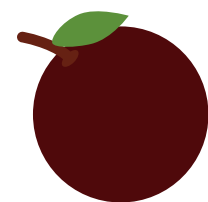
Xarxa pel Dret
a una Alimentació
Adequada
BARCELONA

acord
Ciudadà

per una
Barcelona
Inclusiva

Càritas

Les dades de l'any 2020 de Càritas es resumeixen en les següents dades:

Lots d'aliment fresc: 42.285 persones ateses
(+98%)

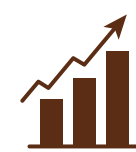
Ajudes monetàries: 3.607 persones l'any 2020 enfront
les 1.317 ateses l'any 2019 (+173%)

En total, Càritas ha assistit a **45.892 persones** (+102%)

Resum de l'increment d'**aportacions i cobertures** l'any 2020

Tenint en compte dades de l'Ajuntament de Barcelona, Banc dels Aliments, Creu Roja i Càritas

162%

Lliurament d'aliment fresc a persones

(104.608 persones ateses)

81%

Beques menjador i targetes moneder

(95.543 persones beneficiàries)

Ajudes en espècie

+

Ajudes monetàries

= Cobertura del 46% de les persones en
situació de risc de pobresa
(Estimació IERMB)

Conclusions de l'informe

L'informe "La crisi alimentària i la resposta de la ciutat de Barcelona" extreu les següents conclusions en relació amb el model d'alimentació adequada i sostenible de la ciutat de Barcelona després de la situació generada per la Covid-19:

- Increment de persones en situació de **pobresa i pobresa extrema**
- Gran resposta de les **administracions i les entitats**
- **Diversificació i adaptació** de models i formes d'actuació de les entitats
- S'evidencia un **creixement mantingut** de les persones amb necessitats alimentàries
- Millora del **coneixement i suports de cobertura**

Taula rodona 1

La crisi alimentària i la resposta de la ciutat de Barcelona: debat i rèpliques de l'informe

Seguidament va començar la primera taula rodona de la Jornada amb la moderació de la **Mercè Darnell Viaña**. Els participants de la taula van donar la seva valoració sobre els objectius i model exposats a l'informe “La crisi alimentària i la resposta de la Ciutat de Barcelona”. Els encarregats de fer-lo van ser:

- **Josep Antoni Arroyo Corpas**, Direcció operativa del Projecte Alimenta de l'Ajuntament de Barcelona.
- **Elena Carrillo Álvarez**, Professora titular del Departament de Nutrició Humana i Dietètica de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna - Universitat Ramon Llull.
- **Sílvia Delgado Castellón**, Desenvolupament de la xarxa territorial Creu Roja a Catalunya.
- **Mariona Ortiz Llargués**, responsable de Pont Alimentari a Banc de Recursos.

Taula Rodona 1

La crisi alimentària i la resposta de la ciutat de Barcelona: debat i rèpliques de l'informe

Els participants de la Taula Rodona van debatre sobre l'informe anteriorment exposat per la Núria Camps Vidal i el Josep de Andres Pizarro. Un informe que ha estat elaborat per la Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada (XDAA) en el marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona inclusiva, integrada per **15 entitats socials, altres agents i l'Ajuntament de Barcelona.**

Un dels temes clau que van sortir durant la Taula Rodona va ser la importància de la cogovernança a la ciutat de Barcelona. El paper del teixit associatiu va estar present durant les intervencions de les persones participants. La Sílvia Delgado, responsable de desenvolupament territorial de Creu Roja, va explicar que **"hem de continuar amb aquest model de cogovernança"**. A més, Josep Antoni Arroyo Corpas, Direcció operativa del Projecte Alimenta de l'Ajuntament de Barcelona, també va ressaltar que "l'actuació del teixit social i l'Ajuntament de Barcelona **va ser necessària**".

Els ponents van remarcar les xifres de l'informe ja que és la primera vegada que un informe inclou les dades d'ajudes alimentàries de l'Ajuntament de Barcelona i les entitats socials de la ciutat. L'Elena Carrillo, Professora titular del Departament de Nutrició Humana i Dietètica de la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna - Universitat Ramon Llull, va exposar que "l'informe és una invitació a **recollir dades concretes anualment**. Hi ha reptes molt grans que requereixen un abordatge ampli".

Arrel de les dades aportades per l'informe i, en relació als objectius, Mariona Ortiz, responsable de Pont Alimentari a Banc de Recursos, va explicar que "un dels reptes és com es concreta tot això. Sabem els objectius, però el repte serà concretar. **Volem treballar a llarg termini**".

Per últim, la Mercè Darnell Viaña, Cap del Programa de Necessitats Bàsiques de Càritas, va realitzar una reflexió sobre l'avanç en drets que hem de tenir com a societat; "durant la pandèmia, el dret a la salut va ser molt important. **La societat té interioritzats els drets a la salut i educació però s'han d'incorporar més com el dret a l'habitatge i el dret a l'alimentació**".

"La societat té interioritzats els drets a la salut i educació però s'han d'incorporar més com el dret a l'habitatge i el dret a l'alimentació"

Mercè Darnell Viaña, Cap del Programa de Necessitats Bàsiques de Càritas

Taula rodona 2

Reflexió sobre programes i estratègies alimentàries de futur

Anna de Palau Rovira, Directora d'Acció Social Territorial i Comunitària de l'IMSS

Per últim es va realitzar la segona taula rodona de la Jornada amb la moderació de l' **Eduard Vicente Gómez**, Coordinador del Programa Alimenta de l'Ajuntament de Barcelona. Durant la taula es va reflexionar sobre les accions que s'haurien de preparar a la ciutat i enfocat a quina població. Els participants van ser:

- **Raquel Díaz Ruiz**, Responsable de l'Àrea de Coneixement i Sensibilització de la Fundació Espigoladors
- **Anna de Palau Rovira**, Directora d'Acció Social Territorial i Comunitària de l'IMSS de l'Ajuntament de Barcelona.
- **Lidón Martrat Sanfeliu**, Coordinadora Operativa Projecte Capitalitat Mundial de l'Alimentació Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona i PEMB
- **Albert Recio Andreu**, membre de Federació d'Associació de Veïns de Barcelona – FAVB

Taula Rodona 2

Reflexió sobre programes i estratègies alimentàries de futur

La segona taula rodona de la Jornada va tenir com objectius debatre sobre les polítiques que s'han de realitzar a la ciutat de Barcelona i sobre la situació de les persones que es troben en una situació de vulnerabilitat alimentària.

Les persones de la ciutat que no poden mantenir una alimentació adequada viuen en un context socioeconòmic complicat i tenen més necessitats a banda de les relacionades amb els productes de menjar. L'Albert Recio, membre de la Federació d'Associació de Veïns de Barcelona – FAVB, va exposar que "l'alimentació **no es pot entendre despenjada del context econòmic**. De vegades, ens han demanat plats cuinats perquè no tenen ingressos per pagar la llum o el gas". Seguint la mateixa línia, l'Anna de Palau, directora d'Acció Social Territorial i Comunitària de l'IMSS, va explicar que "la gent, el primer que demana, no és menjar. **Demanen diners perquè és el que dona autonomia**".

Davant aquesta situació i amb dades com les que es van presentar a l'informe, Raquel Díaz, responsable de l'Àrea de Coneixement i Sensibilització de la Fundació Espigoladors, va remarcar que "**no ens podem oblidar de les persones a l'hora de realitzar polítiques**". Les accions que es realitzin aniran destinades a millorar la situació de persones amb contextos diferents i s'ha de tenir cura per a realitzar polítiques concretes.

Els models com el de la ciutat de Barcelona tenen com objectiu millorar les problemàtiques de la població amb una visió global. Tal com va dir la Lidón Martrat Sanfeliu, Coordinadora Operativa Projecte Capitalitat Mundial de l'Alimentació Sostenible de l'Ajuntament de Barcelona i PEMB, amb el treball conjunt de la ciutat "**s'ha de facilitar un entorn alimentari millor**".

"No ens podem oblidar de les persones a l'hora de realitzar polítiques"

Raquel Díaz, responsable de l'Àrea de Coneixement i Sensibilització de la Fundació Espigoladors

Cloenda

La Comissionada d'Acció Social de l'Ajuntament de Barcelona, **Sonia Fuertes Ledesma**, va ser l'encarregada de realitzar la Cloenda de la Jornada "El dret a l'alimentació adequada i sostenible", que va ser dedicada a presentar l'informe "La crisi alimentària i la resposta a la Ciutat de Barcelona", així com seguir treballant en el model d'alimentació adequada i sostenible de Barcelona. Per últim, la Jornada també va ser l'espai en què es va reivindicar, des de la Xarxa, l'esforç de coordinar la ciutat i el model de coproducció de la XDAA.

Arrel de tot el que es va tractar durant la jornada, la Comissionada d'Acció Social va afirmar que "**estem generant un marc conceptual comú a la ciutat de Barcelona**". Un marc en que no només treballen les administracions sinó que les entitats de la ciutat hi tenen veu.

Amb l'objectiu de donar a la ciutadania de Barcelona dret a una alimentació adequada, la Sonia Fuertes Ledesma va explicar que "**hem de pensar en més d'un tipus de pobresa per poder donar respostes precises**" a les necessitats que es donin a Barcelona.

Va concloure la seva intervenció fent referència al marc on es troba tant la Xarxa pel Dret a una Alimentació Adequada com altres xarxes de cogovernança de la ciutat de Barcelona. La Comissionada va expressar que "des de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva **tenim una estratègia i podem liderar canvis**".

La Comissionada va donar les gràcies a totes les persones participants que van acudir a la Jornada.

Sonia Fuertes Ledesma, Comissionada d'Acció Social

Fotografia de família

COTXERES de Sants

Valoració de la Jornada

70 persones assistents

95 persones inscrites a l'streaming

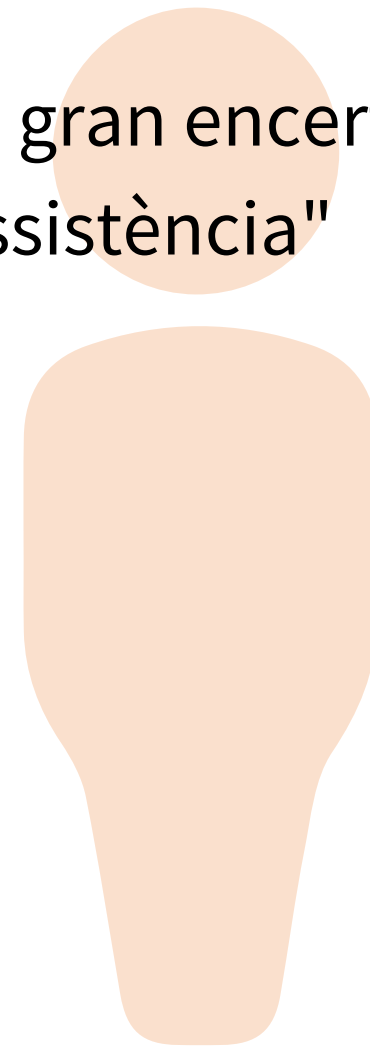
+834 visualitzacions del Fil de Twitter

Valoració general de **4.3** sobre 5 punts

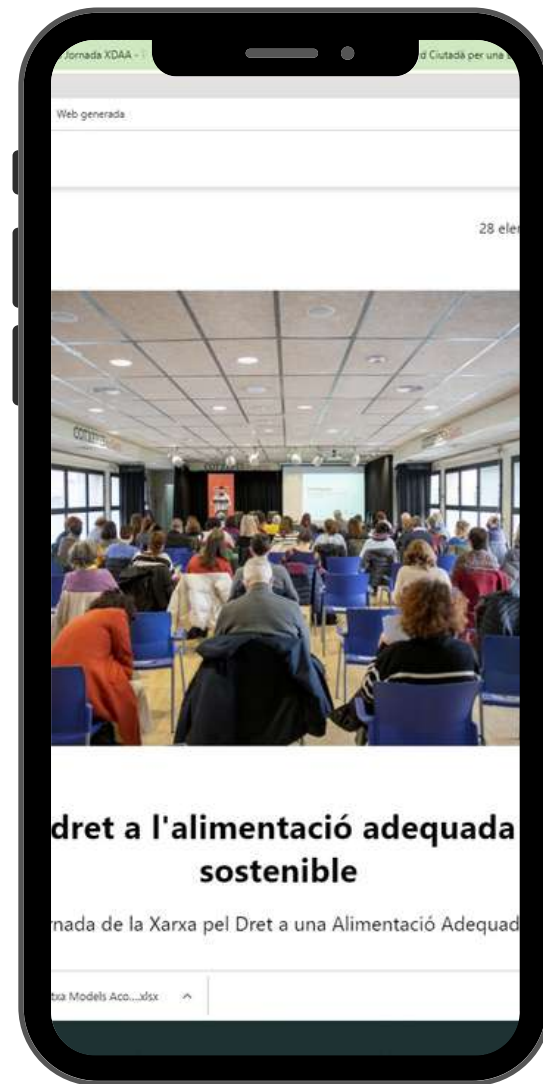
L'Estructura i el format de la Jornada va ser l'element millor valorat pels participants.

"Va ser una Jornada molt interessant i estava molt ben plantejada i organitzada"

"Un gran encert fer-la i un bon índex d'assistència"

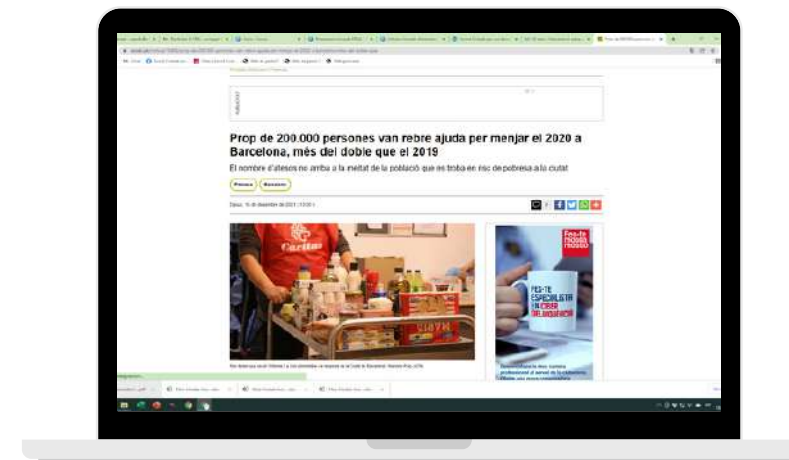
La difusió de la Jornada

Wakelet

Twitter

Social.cat

El Periódico

Barcelona, gener de 2022